

به گزارش همفکران حدود ۶۳ درصد ظرفیت پالایشی جهان در ۱۰ کشور چین، آمریکا، روسیه، هندوستان، ژاپن، کره جنوبی، عربستان، برزیل، آلمان و ایران قرار دارد. ظرفیت بالفعل پالایش نفت خام ایران در حال حاضر ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز می باشد. طی سال های گذشته برنامه ریزی هایی جهت افزایش ظرفیت پالایشی کشور به ۳ میلیون و ۸۴۰ هزار بشکه در روز صورت گرفته است که با توجه به عدم توفیق در جذب سرمایه داخلی و خارجی به واسطه تحریم های یک جانبه و تنگناهای مالی اقتصاد ایران به دلیل رکود حاکم، با سیاست هدفگذاری شده فاصله چشم گیری دارد.

عرضه و تقاضای نفت

در حال حاضر از ۱۰ پالایشگاه نفت فعال در کشور، ۶ پالایشگاه بورسی است. پالایشگاه آبادان بزرگترین پالایشگاه ایران است که ظرفیت پالایش آن ۳۹۰،۰۰۰ بشکه در روز می باشد و در سال ۱۳۹۱ به بهره برداری رسیده است. میانگین سن این پالایشگاه ها بیش از ۵۰ سال است و بیشتر در نیمه غربی کشور قرار دارند. مهسا پاگی تحلیلگر بازار سرمایه در همین راستا به تشریح بیشتر این صنعت و شرکت های حاضر در بازار سهام پرداخت و گفت: تولید نفت خام اوپک در سال ۲۰۲۰، براساس منابع ثانویه، ۲۵،۶۴ میلیون بشکه در روز بوده است که نسبت به سال ۲۰۱۹ حدود ۱۲،۱ درصد کاهش داشته است. در سال ۲۰۲۰ شیوع ویروس کرونا سبب بی ثباتی شدید در بازار نفت شد. بسیاری از کشورها برای جلوگیری از شیوع بیماری، قرنطینه های سراسری اعمال کردند که سبب کاهش تولید و تقاضا در بازار نفت گردید. بازار نفت تحت تاثیر محرک های مالی و پولی و همچنین شروع روند واکسیناسیون شاهد بهبود تدریجی بود. در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۱، تولید نفت خام اوپک حدود ۲۵،۱ میلیون بشکه در روز بوده و به ترتیب عربستان سعودی، عراق، امارات متحده عربی، کویت و ایران بیشترین سهم از تولید این منطقه را به خود نسبت داده اند. پیش بینی می شود در سال ۲۰۲۱ عرضه در کانادا، روسیه، چین، ایالات متحده، نروژ و برزیل افزایش و تولید در بریتانیا، کلمبیا، اندونزی و مصر کاهش یابد. میزان تقاضا در سال ۲۰۲۰ به میزان حدود ۹ میلیون بشکه در روز کاهش داشت. اوپک و اوپک پلاس انتظار دارند تقاضا برای نفت، در سال ۲۰۲۱، ۵/۹۵ میلیون بشکه در روز رشد کند. میزان افزایش تقاضای نفت خام در سال ۲۰۲۲ نیز ۴،۱۵ میلیون بشکه در روز پیش بینی می شود.

قیمت نفت

این فعال بازار سهام افزود: متوسط قیمت سبد نفتی اوپک در جولای ۲۰۲۱ به ۷۳/۵۳ دلار در هر بشکه رسید که بالاترین میزان از اکتبر سال ۲۰۱۸ بوده است و نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۶۳/۸٪ افزایش داشته است. متوسط قیمت نفت برنت نیز در ماه سپتامبر ۲۰۲۱، ۷۳،۸۸ دلار در هر بشکه بوده است. قیمت نفت سنگین ایران در ماه سپتامبر ۲۰۲۱، معادل ۷۰ دلار در هر بشکه بوده که حدود ۳،۸۸ دلار نسبت به متوسط سبد نفتی اوپک کمتر است.

قیمت گذاری خوراک و فرآورده ها

پاگی در ادامه این گفت و گو به قیمت گذاری خوراک و فرآورده ها اشاره کرد و بیان داشت: در جدیدترین دستورالعمل منتشر شده توسط وزارت نفت در سال ۱۴۰۰، مبنای محاسبه قیمت هر بشکه نفت خام با لحاظ اثر درجه API نفت خام و براساس میانگین ماه شمسی قیمت نفت خام برنت، عمان و دبئی و قیمت هر بشکه میعانات گازی تحویلی به شرکت های پالایشی نیز براساس میانگین قیمت ماه شمسی میعانات گازی پارس جنوبی محاسبه می شود. مبنای محاسبه قیمت های مربوط به پنج فرآورده اصلی نیز براساس قیمت های مندرج در نشریه بین المللی پلتس و فرمول های ارائه شده در دستورالعمل است. همچنین به موجب مصوبه هیات وزیران مقرر گردید، تا از ابتدای سال ۱۳۹۷ نرخ تسعیر ارز برای محاسبه قیمت خوراک پالایشگاه ها و

پایگاه تحلیلی خبری بتا سهم

فرآورده‌های تحویلی از آن‌ها برابر با متوسط ماهانه نرخ ارز در سامانه نیما منظور شود. فرآورده‌های فرعی در بورس کالا و انرژی براساس نرخ‌های جهانی و تقاضا و عرضه معامله می‌گردند.

ارزش جایگزینی

پاگی ضمن بیان این که پالایشگاه‌هایی که قابلیت تولید فرآورده‌های سبک با ارزش افزوده بالاتر دارند، از نظر سودآوری در وضعیت بهتری قرار می‌گیرند، افزود: برای بررسی میزان پیچیدگی پالایشگاه‌ها از شاخصی به نام ضریب پیچیدگی نلسون استفاده می‌شود. این شاخص بین یک تا ۲۰ است و هر چه امتیاز بالاتر، پیچیدگی پالایشگاه بیشتر است. در بین پالایشگاه‌های ایران، پالایشگاه اراک بیشترین ضریب پیچیدگی را داراست. با توجه به ضریب پیچیدگی می‌توان به ارزش جایگزینی پالایشگاه دست یافت. با توجه به شفاف‌سازی شرکت‌های پالایشی، ضریب پیچیدگی شپنا ۴٫۵، شاون ۴٫۹۱، شراز ۳٫۹۲ و شبندر ۵٫۴ می‌باشد.

وی در همین راستا افزود: در ایران ۱۰ پالایشگاه بزرگ نفت با ظرفیت بیش از ۲/۲ میلیون بشکه در روز فعال هستند. ۶ پالایشگاه با نمادهای «شپنا»، «شبندر»، «شتران»، «شبریز»، «شاون» و «شراز» در بازار سرمایه ایران پذیرفته و معامله می‌شوند. با در نظر گرفتن عوامل اثرگذار بر سود شرکت‌های پالایشی مانند کرک اسپرد فرآورده‌های اصلی، نرخ فرآورده‌های فرعی، نرخ نفت، نرخ ارز و ...، P/E تحلیلی صنعت پالایشی برای سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب در محدوده ۵٫۱ و ۴٫۸ و واحدی پیش‌بینی می‌شود. در حال حاضر نیز P/Ettm این گروه ۵/۲۴ می‌باشد که از P/E متوسط بازار کمتر است.

نماد	سرمایه میلیارد ریال	ارزش بازار میلیارد ریال	سود هر سهم ۱۴۰۰ ریال	سود هر سهم ۱۴۰۱ ریال	PE تحلیلی ۱۴۰۰	PE تحلیلی ۱۴۰۱
شپنا	۷۶٫۰۰۰	۸۱۷٫۳۲۰	۱٫۴۸۹	۱٫۶۱۶	۴٫۲۳	۳٫۹
شبندر	۱۳۴٫۳۴۲	۸۱۵٫۴۵۵	۱٫۳۸۳	۱٫۴۶۹	۴٫۷۳	۴٫۴۵
شتران	۱۷۰٫۰۰۰	۷۱۰٫۲۶۰	۶۹۰	۷۴۳	۶٫۵۰	۶٫۰۳
شبریز	۱۰٫۰۰۰	۳۱۶٫۶۰۰	۶٫۳۱۶	۷٫۲۱۳	۵٫۳۵	۴٫۶۸
شاون	۱٫۱۴۳	۱۵۰٫۴۶۶	۳۰٫۷۰۵	۳۶٫۷۱۴	۴٫۵۶	۳٫۸۲
شراز	۱٫۰۲۸	۱۱۷٫۷۰۷	۲۲٫۷۳۴	۲۱٫۰۸۸	۵٫۲۷	۵٫۶۸

*محاسبات براساس قیمت‌های پایانی به تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۰۷ می‌باشد.

گروه تحلیل گری بتا سهم